

Domino opitulante acquirere sibi potuerit, apostolica fulta auctoritate licenter et sine aliqua contradictione possidebit. Si quis vero contra hujus apostolici privilegii tutelam aliquid sinistri molitus fuerit, et ex his quæ dicta sunt aliqua pervertere voluerit, hunc cum auxilio Domini nostri Jesu Christi, et adjutorio beatae Mariæ semper virginis, genitricis ejusdem Domini nostri Jesu Christi, faventibus nobis omnium coelestium virtutum beatissimis spiritibus, et annuentibus sanctorum patriarcharum et prophetarum agminibus, et auctoritate beatissimi Petri apostolorum principis cum omnibus apostolis et discipulis Domini, martyrum etiam sive confessorum ac virginum ad hoc suffragantibus meritis, cum assensu com provincialium pontificum, et hujus san-

ctæ sedis sufraganeis episcopis, excommunicamus et anathematizamus, et a liminibus sanctæ Dei Ecclesiæ sequestrantes ab omni Christianorum societate separamus, ut, sub hujus anathematis vinculo perennialiter innodatus, sit anathema maranatha constrictus vinculis hujus nostræ præceptionis. Qui autem eidem monasterio bene egerit, benedictione nostra redundet, pro eo quod nostrum præceptum conservavit illæsum. Scriptum per manus Joannis, primiscrini nostri Lateranensis palatii, indict. xiv. Bene valete.

Datum iv Kal. Martii, per manum Petri diaconi, bibliothecarii et cancellarii sacri Lateranensis palatii, anno primo domini Gregorii universalis papæ, indict. xiv.

ANNO DOMINI MXLVII

CLEMENS PAPA II

NOTITIA HISTORICA

(Apud Mansi, *Conciliorum generalium*, tomo XIX, col. 619.)

Clemens papa, natione Germanus, hujus nominis secundus, ante Suidgerus appellatus, post factam Gregorii sexti abdicationem, ex Bambergensi episcopo, opera studioque Henrici regis, quasi tanto munere dignior nullus inveniretur, unanimi consensu omnium creatus est pontifex, Romæ, in vigilia Nativitatis Domini, ann. 1046. Postero Nativitatis Domini ex more consecratus, et nomine Clementis secundi appellatus, Henricum regem ejusque conjugem Agnetem imperiali benedictione sublimavit. Imperator, Roma discedens, Gregorium sextum quondam pontificem, ne quid ipso præsentente Romæ innovaretur, secum in Germaniam adduxit. Comitatus est cum Hildebrandus ejus discipulus, sedis apostolicæ subdiaconus, postea vero Gregorius septimus. Cum eodem Roma profectus est Clemens, qui ultra montes, teste Leone Ostiensi, septimo Idus Octobris, nono mense a sua promotione ex hac vita migravit. Corpus ejus, Roma Bambergam translatum, sepultum est Bambergæ. Quod cum Benedicto innotuisset, ille tertio sedem apostolicam invasit, eamque usque ad Damasi II electionem per octo menses tenuit (Leo Ostiensis.)

CLEMENTIS PAPÆ II

EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA

I.

BULLA CLEMENTIS PAPÆ II, QUA ECCLESIAE FULDENSIS DONAT MONASTERIUM S. ANDRÆ SITUM ROMÆ JUXTA ECCLESIAM S. MARIE AD PESEPE.

(Anno 1046.)

[Mansi, *Concil.* tom. XIX, col. 624.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilecto et spirituali filio nostro Roinco pio et religioso abbati venerabilis monasterii Salvatoris Domini nostri Jesu Christi et S. Bonifacii, quod situm est in loco qui vocatur Boehonia, juxta ripam fluminis quod vocatur Fulda, et per te in eodem venerabili monasterio tuisque successoribus in perpetuum.

Convenit apostolico moderamini pia religione polentibus benivola compassione succurrere, et poscentium animis alacri devotione impertire assensum. Ex hoc enim lucrî potissimum præmium a Conditore omnium Deo procul dubio promeremur, dum venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint

et sine dubio statum perducta. Igitur, quia postulatis a nobis quatenus nostra apostolica præceptione concederemus ac reconfirmarem perpetualiter vobis vestrisque successoribus supradictum monasterium Salvatoris Domini nostri Jesu Christi et sancti Bonifacii, situm in loco quod Boehonia, juxta ripam fluminis quod vocatur Fulda, cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus suis pertinentibus, quas nunc habet, et in antea Deo adjuvante habebit, iterum concedimus; ac donamus vobis, charissime ac dilectissime filii, vestrisque successoribus abbatibus in perpetuum, pro magno amore et nimia dilectione quam circa vos habeo, et habere in antea debo quousque vixero, monasterium in honorem S. Andræ et sancti qui vocatur Exajulo, quod situm est juxta ecclesiam sanctæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ, quæ vocatur ad Præsepe, cum omnibus mansionibus, caminatis, et cellis vinariis, et coquina et vineis et hortis et diversis arboribus pomorum, et curte atque

pulcro et introitu suo per portam majorem a via publica, et cum omnibus ad idem generaliter pertinentibus, seu quæ extra urbem sive intra urbem erunt, quæ et jure ac rationabiliter pertinere dinoscuntur. Ergo præsentis quinta decima indictione, perpetualiter et specialiter sub immunitate S. nostræ R. S. A. id ipsum sacratissimum monasterium permanendum statuimus et statuendo confirmamus, ita ut cuncta loca ipsius monasterii a modo et usque in finem sæculi cum omni securitate et tranquillitate vos cum posteris vestris tenere et possidere valeatis, ut sub juro et ditione sanctæ nostræ, cui Deo auctore deservimus, Ecclesiæ constitutum nullius alterius Ecclesiæ jurisdictionibus submitatur, pro qua re piis desideriis faventes, hac nostra auctoritate, id quod exposcitis effectui mancipamus, et ideo omnem cujuslibet Ecclesiæ sacerdotem in præfato monasterio ditionem quamlibet habere aut auctoritatem præter sedem apostolicam prohibemus, ita ut, nisi ab abbate monasterii fuerit invitatus, nec ibidem missarum solemnitate quisquam præsumat omnimodo celebrare: ut profecto, juxta id quod subjectum apostolicæ sedi firmitate privilegii consistit, inconcusse dotatum permaneat; locis et rebus, tam his quas moderno tempore tenet vel possidet, quam quas futuris temporibus in jura ipsius monasterii divina pietas voluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium, absque ullius personæ contradictione, firmitate perpetua servatis. Constituimus quoque per hujus decreti nostri paginam, ut quicumque cujuslibet Ecclesiæ præsul, vel quacunque dignitate prædita persona, hanc nostri privilegii chartam, quam auctoritate principis apostolorum firmamus, temerare tentaverit, anathema sit, et iram Dei incurrat, et sanctorum omnium extorris existat, et nihilominus præfati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inviolata permaneat apostolica auctoritate subnixâ.

Scriptum per manus Joannis, scriniarii et notarii nostri sacri Lateranensis palatii. Bene valete. Data III Kal. Jan., per manus Petri diaconi, bibliothecarii et cancellarii S. A. S. Anno D. N. J. C. 1046, domni Clementis secundi papæ I, indict. xv.

H.

PRIVILEGIUM CLEMENTIS PAPÆ II PRO MONASTERIO FULDENSE.

(Anno 1046.)

[Dronke, *Cod. diplom. Fuld.*, p. 357.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo in Domino filio Roingo, venerabili abbati, pontificii nostri perpetuam in Domino salutem.

Cura nos urget sanctarum omnium Dei Ecclesiarum utilitatibus favere, ac, secundum quod unaquæque in proprio statu mansura sit, congruum eis impertire suffragium. Quocirca, dilectissime filii, omnia quæ a præcessoribus nostris jure ac rationabiliter vestri postulasse visi sunt præcessores, tibi tuisque successoribus perpetuum confirmamus. Monasterium ergo Fuldense, quod sancti Bonifacii vocabulo viget, constitutum in loco qui dicitur Boconia, erga ri-

am fluminis quod dicitur Fulda, cum omnibus cellis, curtibus, districtionibus, seu omnibus ad se pertinentibus tibi, nostri privilegii præceptione concedimus, largimur ac confirmamus, ea scilicet ratione ut nullus inde futurus abbas consecrationem unquam accipere præsumat nisi ab hac nostra apostolica sede. Inter omnia vero Germaniæ totius cœnobiorum primum honorem in sessione, sive in judiciali sententia, seu in omnibus conciliis ac ordinibus, tibi tuisque successoribus attribuimus habendum. Nulli etiam episcoporum, archiepiscoporum, patriarcharum, vel quoquomodo in clero constituto, temere aut proterve, nisi a vobis accepta licentia, super principale altare vestri monasterii missarum solemnia celebrare liceat. Nullius iterum persona principis neque totum neque partem vestri monasterii alicui mortalium ulla ratione subdere, vel sub beneficii nomine dare præsumat, sed omni tempore soli sanctæ nostræ Romanæ Ecclesiæ libera securaque deserviat. Si, quod absit, aliquis in eodem monasterio constitutus abbas aliquo crimine infamis fuerit, constituimus ac apostolica auctoritate indissolubiter manere sancimus ut pulsationis discrimen nullum sentiat, donec nostra apostolica sedes judicii censuram ei imponat. Liceat tibi tuisque successoribus in perpetuum, episcoporum more, nostro dono nostraque munificentia apostolicam sedem ad vestram defensionem appellare, ac contra omnes æmulos Romanæ majestatis scuto vos defendere. Hæc denique, universa inter totius orbis cœnobiorum, vestram Fuldensem abbatiam specialissimo dilectionis affectu perpetuo habituram concedimus ac firmiter corroboramus. Usus autem sandaliarum, caligarum ac dalmaticarum, qui sacris canonibus tuo ordini interdicitur, apostolica auctoritate non solum tuisque successoribus in perpetuum, verum etiam cunctis viventibus ac victuris omnium monasteriorum abbatibus in orbe terrarum consistentiur abradendum omnino jubemus. Quamvis fuerint nonnulli in hac summa sede pontifices, qui, tyrannice pravorum coacti, hoc indignæ vestræ ac cæteris versis concesserunt Ecclesiis, quod sanctorum patrum sanctionibus constat esse diversum. Nos vero, quoniam prave novimus fuisse petitum, pessimeque per privilegii paginam esse concessum, non solum confirmare nolumus, verum etiam penitus abdicare gestimus. Si enim monasterium nostrum, quod sacratissimum beati apostoli Pauli corpus amplectitur, hunc superstitiosum morem a sancto Petro impetrare non meruit, aliqua orbis terrarum abbatia qualiter obtinebit? Totus pene mundus noverit quod specialissimas dignitates nostri episcopi ac cardinales presbyteri atque diacones habeant, quas cæterarum Ecclesiarum hujuscemodi gradibus habere non licet. Dalmaticas nostri cardinales presbyteri ferunt, necis in processionibus solemnibus utuntur; si dignum hoc nostris sanctissimis decessoribus videretur, abbatia sancti Pauli, quæ universis proximior ac familiarior nostræ sedi fore constat, dalmaticis et

IV.

PRIVILEGIUM CLEMENTIS PAPÆ II PRO ECCLESIA
HAMBURGENSE.

(Anno 1047.)

[Apud Lappenberg, *Hamburgische Urkund*, I 72.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilecto confratri nostro ADALBERTO, venerabili archiepiscopo Ammaburgensis Ecclesiæ suisque successoribus in perpetuum.

Convenit apostolico moderatini pia religione pol-
lentibus benevola compassione successisse [succur-
rere] et poscentium animis alacri devotione præbere
assensum. Ex hoc enim lueri potissimum præmium
apud conditorem omnium Dominum procul dubio
promeremur, dum venerabilia loca opportune ad me-
liorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur, quia
postulastis a nobis, quatenus archiepiscopatum Am-
maburgensis Ecclesiæ totum in integrum vobis con-
firmemus, sicut a prædecessoribus nostris Nicolao, et
Agapito et Benedicto, hujus apostolicæ sedis episco-
pis decretum est, inclinati precibus vestris apostolica
auctoritate concedimus et confirmamus, cum omni-
bus generaliter atque specialiter ad eundem præfa-
tum vestrum archiepiscopatum pertinentibus, scili-
cet omnia quæ vestri antecessores suis laboribus ac-
quisierunt, vel etiam amore aternæ patriæ ibi a Chri-
sticolarum fidelibus largita sunt vel largiuntur; cum
illis etiam qui tunc tempore ad Christi conversi
sunt fidem, protegente Dei gratia, videlicet episco-
pos in omnibus gentibus Sueonum seu Danorum, nec
non etiam in illis partibus quæ sunt meridionali
Albia usque ad fluvium Pene et ad fluvium Egidore,
ita ut sub vestra vestrorumque successorum, Am-
maburgensis Ecclesiæ archiepiscoporum vel alium
quemlibet, in vestra diocesi ullam sibi vindicare
decernimus potestatem; quinimo et ipsis et omni-
bus omnino suademus cultoribus veræ religionis,
ut adiutorium et solatia vobis in omnibus admini-
strent, quatenus pro gratia hujus beneficii plenam
recipere mercedem a Domino mereantur, quoniam
omnia quæ proficua Ecclesiæ probantur existere, et
divinis non impugnant præceptionibus, efficienda et
præbenda omnipotentis Dei auctoritate et beatorum
apostolorum Petri et Pauli esse non dubitamus. Et
hoc nostro decreto decernimus secundum prænomi-
nati Nicolai papæ et Agapiti papæ et Benedicti papæ
sanctionem... et Minindensis et Ferdensis Ecclesia-
rum episcopis... in illis partibus constituendi tam-
men... charissime frater Adalberte, ut potestatem...
frater charissime Adalberte, nostræ auctoritatis...
Insuper addimus pro voto vestræ dignissimæ peti-
tionis, in nativitate Domini et in octava Domini, in
epiphania Domini, in purificatione sanctæ Mariæ, in
Palmis, in cæna Domini, in die sancto Paschæ, in
ascensione Domini, in Pentecoste, in festivitate
sancti Joannis Baptistæ et in Natalitiis omnium
apostolorum, in assumptione et in nativitate sanctæ
Mariæ, et in annuntiatione sanctæ Mariæ, in festi-
vitate sancti Michaelis archangeli, in festivitate

A sancti Martini episcopi, in natalitiis beatorum mar-
tyrum Laurentii, Mauricii sociorumque eorundem,
et in festivitate Omnium Sanctorum, et in illis fes-
tivitatibus illorum sanctorum quorum copora re-
quiescunt in ipso archiepiscopatu, et in consecra-
tione episcoporum atque ecclesiarum, et in vestræ
ordinationis die. Super hæc autem, deprecatione
Henrici imperatoris, nostri dilectissimi filii, super
naccum equitandi licentiam damus, in solemnibus
diebus, tantummodo in vestra sede. Et pallio utendi
in ordinationibus ecclesiasticis, et crucem ante vos
portandi, sicut antecessores vestri habuerunt, li-
centiam damus. Sancta Trinitas fraternitatem ve-
stram diu conservare dignetur incolumem, atque
post hujus sæculi amaritudinem ad perpetuam per-
ducat beatitudinem. Bene valete.

B Data VIII Kalendas Maii, per manus Petri diaconi,
bibliothecarii et cancellarii sanctæ apostolicæ sedis,
anno domini Clementis secundi papæ secundo, in-
dictione xv.

V

CLEMENTIS PAPÆ II EPISTOLA AD GOFFREDUM ANDEGA-
VORUM COMITEM ET AGNETEM COMITISSAM CONJUGEM
EJUS.

(Anno 1047.)

*Monasterii S. Trinitatis Vindocinensis, a Goffredo
conditi, tutelam suscipit et possessiones confirmat,
ea lege ut duodecim solidi B. Petro quotannis præ-
stentur.*

[Opera Ivonis II, 244.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, GOF-
FREDO Andegavorum comiti, et AGNETI comitissæ,
conjugi ejus, salutem et apostolicam benedictio-
nem.

Quoties filii sanctæ Ecclesiæ omnipotenti Deo ali-
qua offerunt, non debent esse dati quasi de munere,
sed gaudere ex fidei redditione. Reddunt quidem
Creatori suo partem rerum quas ab eo acceperunt,
ut de suis cum rebus sibi faciant largissimum debito-
rem. Ab ipso namque omnes habemus esse, vivere,
cunctaque habita possidere: et quod magis est...
Quod vos, dilectissimi filii, non ignorant, sed fide-
liter agnoscentes, studuistis propriis vestris rebus
monasterium pro redemptione animarum vestrarum
vestrorumque parentum, apud Castrum Vindocinum
ad honorem Trinitatis deificæ construere, ipsumque
monasterium cum omnibus suis rebus B. apostolo-
rum principi Petro, sancto Spiritu inspirante, offerre,
ea videlicet consideratione quatenus sanctæ Ro-
manæ Ecclesiæ sic specialiter semper adhæreat ne
inter Romanum pontificem et hunc venerabilem lo-
cum persona quælibet media existat. Quod nos, di-
vina fulti fiducia, ita confirmamus, ut inter primæ
et apostolicæ sedis pontificem et venerabilis loci Vin-
docinensis abbatem, omnem cujuslibet dignitatis vel
ordinis personam mediam esse apostolorum Petri et
Pauli auctoritate prohibeamus; censum vero ad me-
moriam cognitionemque sempiternam xi solid. de
moneta nostræ patriæ B. Petro reddi per unumquem-
que annum volumus, etc. Statuimus etiam ut, defun-
cto abbate ipsius loci, successor ei eligatur de eadem

congregatione, si tamen dignus pralatione invenia-
tur. Quod si apud eos inveniri non poterit, quod
absit, a Cluniaco, vel a Majori Monasterio, vel unde-
cunque melius poterunt monachi ibi congregati, sibi
eligant abbatem secundum Dei timorem et B Bene-
dicti regulam; tamen propter reverentiam loci, in
eligendo sibi pastorem, trium abbatum consilio utan-
tur, quos religiosiores de vicinis locis habere pote-
runt. Consecratipnem vero ne statim Romam venire
fatigetur electus, a quocunque præsule, sine tamen
omni subjectione, suscipiat, si præsul idem sine pre-
tio, et secundum canones episcopatum susceperit.
Quod si episcopus pretio, vel contra canones electus,
investitus, vel consecratus, sive erga prædictum B.
Petri locum suspiciosus exstiterit, qui electus fuerit,
ad nos vel ad nostros successores recurrat, et a sede
B. Petri apostoli cujus est juris, et baculum
et consecrationem suscipiat. Ad consilium autem
nullatenus veniat, quod ab ipso Romano pontifice
non fuerit celebratum, etc. Hoc etiam addimus, ut,
tam in Vindocinensi loco quam in prædicta juxta
Andegaviæ muros S. Salvatoris ecclesia, nulli per-
sonæ nisi soli Romano pontifici liceat potestatem
aliquam aut dominationem exercere, aut excom-
municare seu interdicere; etiamsi Carnotensis aut
Andegavensis pro culpis quibuslibet excommuni-
cetur, excommunicati tamen a monachis non susci-
piantur, etc.

Datum Kal. Julii per manum Petri diaconi, biblio-
thecarii et cancellarii S. apostolicæ sedis, anno
domini Clementis II papæ I. indict. xv.

VI.

PRIVILEGIUM CLEMENTIS PAPÆ II PRO MONASTERIO THA-
RISIENSI.

(Anno 1047.)

[Apud Usserman, *Germania sacra*, tom. III, *preuves*.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, JACOBO
venerabili abbati monasterii sanctissimorum mar-
tyrum protomartyris Stephani atque Viti, loco qui
Tharisse vocatur positi, perpetuam in Christo salu-
tem.

Apostolicæ sedis fortissimus clypeus tantus est, ut
contra omnes malefactorum impetus valeat, cunctis-
que sacrosanctis ecclesiis sufficiat. Ad hoc enim su-
pra firmam petram, id est Christum, fundata est, ut
non modo hominum sævitia, sed nec portæ etiam
inferri prævaleant adversus eam. Cui bene aptatur
quod cantatur: *Fortitudo mea et laudatio mea Domi-
nat, quia quidquid laudis, ex Dei non ex sua for-
titudine habet.* Huic sedi sanctissimæ quia divina
dignatio humilitatem nostram præfecit gratia tan-
tum sua non meritis nostris, monasterium tuum,
charissime fili, justitiis ejus sic munire decrevimus.
Ut omnis ei adversantium vacuetur conatus. Denique
ipsam monasterium nos ipsi auctore Deo ereximus,
et bonis, quibus valuimus, locupletavimus ad salu-
tem animæ nostræ nostrique filii domini Henrici
Romanorum imperatoris Augusti, cujus voluntate,
cujus consensu locum ipsum ædificare cœpimus et

PATROC. CXLII.

A explevimus, cum sanctæ Bambergensi Ecclesiæ
præessemus, cui attinet ipse locus; specialiter au-
tem ecclesiam in Tharissa et oratorium in Wenck-
heim cum decimis utriusque loci prius a fratre et
coepiscopo nostro Brunone Wirceburgensis Ecele-
siæ rationabiliter vicaria possessione illi tradita
commutantes huic monasterio contulimus. Quapro-
pter ea auctoritate quæ data est a Christo Domino
apostolo Petro, magistro et seniori nostro, et per
eum successoribus ejus usque ad nostram indignis-
simam paternitatem, ea nimirum in nomine ipsius
Domini nostri Jesu Christi vallamus, tuemur, muni-
mus ipsum monasterium sanctissimi protomartyris
Stephani ejusque consocii martyris Viti, et omnia
ejusdem monasterii bona mobilia et immobilia, quæ
nunc habet et in perpetuum habebit, contra omnium
malignantium temeritates et impiorum rapacitates,
per hoc scilicet inviolandum nostræ apostolicæ præ-
ceptionis munimen, ut nulli duci, nulli marchioni,
nulli comiti, nulli vicecomiti, nulli præterea pa-
triarchæ, archiepiscopo, episcopo et specialiter
Bambergensi, nec etiam alicui magnæ parvæque
personæ liceat ipsum nostrum monasterium lædere,
ejusque bona minuere, quæ nunc habet et in per-
petuum habebit. Quod quicumque eorum commise-
rit, per hanc apostolici vigoris sanctionem ex pote-
state apostoli Petri venientem maledicimus, excom-
municamus et etiam anathematizamus illum, ut sit
a regno Dei alienus et partem habeat cum diabolo
impiorum capite, nisi forte resipuerit, et quod ip-
eundem sanctissimum locum peccavit, digna sa-
tisfactione emendet.

C Hanc autem nostram præceptionem inviolatam
manere jubemus sigillo et subscriptione nostra cer-
roboratam. Bene valete.

Scripta mense Septembri, indictione prima. Data
Romæ, Kalend. Oct., per manus Petri diaconi bi-
bliothecarii sacræ apostolicæ sedis, anno domini
Clementis secundi papæ primo, domini Henrici tertii
imp. similiter primo.

VII.

EPISTOLA SIVE DIPLOMA CLEMENTIS PAPÆ II AD JOAN-
NEM SALERNITANUM ARCHIEPISCOPUM.

(Anno 1047.)

*Factam ejus translationem ex episcopatu Pestano in
Salernitanum confirmat, eique pallium concedit.*

D CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
in Christo fratri JOANNI amodo Salernitano archi-
episcopo, perpetuam in Domino salutem.

Quoties ita contingit ut, exigente necessitate et
maxima utilitate, transmutandus est quisquam epi-
scopus de propria sede ad aliam, diligentissime per-
quirenda est persona, utrum necessario sit trans-
mutanda, ut sic major utilitas oriatur, sicut major
sedes assumitur. Te vero, frater charissime, quem
unanimitas cleri et populi Salernitanæ Ecclesiæ, una
cum gloriosissimo principe Guaimario de sede Pes-
tana accepit, et in suum pontificem elegit, diligenter
discussimus, ne tuæ ambitionis causa, et non majore

19

ris utilitatis necessitate electus fuisses, aut forte per Simoniacam hæresim. Quod ita ab omnibus est abnegatum, ut nullius audiretur ore prolatum. Si quidem Salerni manentes, et hoc ab omnibus perquirentes, cum te audiremus ab omnibus laudari, et ab omnibus videremus amari, Dominum benediximus, qui tantam concordiam in tanta hominum diversitate super te potuit efficere, ut nullus videretur discrepare. Etenim circa te idem amor in omnibus, eadem intentio, commune omnibus desiderium. Quapropter annuentes petitioni votoque eorum omnium, et maxime prædicti gloriosi principis Guaimarii, te, frater, sicut et de sede propria ad suam transtulerunt, poscentibus tuorum meritis morum, non rapina tuæ avaritiæ id affectante, apostolica assensione per hoc nostræ auctoritatis privilegium incardinamus, et inthronizamus eidem Salernitanæ sedi, in qua fungaris archiepiscopi decore et honore. Nam in te nobis complacuit quidquid de te fama dispergit, videlicet sanctitas, castitas, benignitas et omnia quæ Deo placabilia sunt.

Unde in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, archiepiscopali pallio nostra apostolica manu dilectionem vestram insignivimus, quo utaris toties in anno, quoties prædecessores tuos eo usos fuisse constat. In quo, quia de vellere ovis est, intellige te ovium pastorem. Et quia eo circumcingeris, et etiam circa humeros portas, cognoscas et undique circumspicias, ne aliqua erret, et in morsus incidat luporum. Quod si aliquando, quod absit, contigerit, eam habeas in humeros ad caulam reportare, et pristinae societati coadunare. Quod vero ante et retro crux homini habetur, illud apostolicum semper docet ante oculos tuæ mentis habere: *Mihi mundus crucifixus est, et ego mundo* (Galat. vi) Confirmamus etiam tibi ipsum ex integro archiepiscopatum Salernitanum cum omnibus adjacentibus parochiis suis. Et insuper licentiam damus et potestatem ordinandi et consecrandi episcopos in his subjectis vobis locis, hoc est, Pestanensem episcopatum cum parochiis et adjacentiis suis, et episcopatum Consanum, et episcopatum Nolanum, et episcopatum Maluitanum [at., Malfitanum, et Amalfitanum], nec non et episcopatum Acerentipum [pro Aeheruntinum], simulque et episcopatum Bisiniacensem, atque episcopatum Cusentia [pro Consentia], cum omnibus parochiis et adjacentiis eorum. Pro pallio vero, quod supra diximus, post discessum quidem tuum successores tui perveniant ad apostolicam sedem, et usum pallii consecrationemque decretaliter recipiant. Et non habeant potestatem successores nostri in cunctis prædictis episcopatibus, quo vobis apostolica auctoritate concessimus, deinceps episcopos consecrare, quemadmodum vobis concessum est. Si quis autem nefario ausu, quod non optamus, huic nostræ concessionis aliquo modo contraire voluerit, et omnia superscripta a nobis firmata violare præsumperit, perpetuo anathematis vinculo religetur. Et ut hæc nostro concessio firma in perpetuum maneat, bulla nostra

et sigillo eam signari præcipimus. At qui pio intuitu custos et observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam et cælestem retributionem justo iudice Domino Deo nostro consequi mereatur in sæcula sæculorum. Amen.

Scriptum est per manus Joannis scribarii et notarii sacri Lateranensis palatii, etc. Datum xii Kalendarum Martii, per manus Petri diaconi et bibliothecarii et cancellarii sanctæ apostolicæ sedis, anno domni Clementis II papæ primo, indictione decima quinta.

VIII.

PRIVILEGIUM CLEMENTIS PAPÆ II PRO ECCLESIA BAMBERGENSI.

(Anno 1047.)

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, sacratissimæ nostræ Bambergensi Ecclesiæ, in filiis et filiabus ejus, clero videlicet ac populo, perpetuam in Domino salutem.

Dispensatio sæcularum venit de Principe cælorum, qui antequam sæcula efficerentur præcavit qualiter disponerentur. Inde fit ut non possit non impleri quicquid ab æterno illius oculo potuit provideri. Tanti auctoris nutus te suam clarissimam filiam Babenberg nobis in sponsam legitimam desponsavit, et ante reges; quantum in nobis fuit, sua propitiatione donavit. Certe nulli marito circa uxorem purior fides et amor ardentior quam circa te nobis, nec unquam vel in mentem venit te destituere et alii adhærere. Sed nescio quo divino consilio evenit, quo matri tuæ omniumque ecclesiarum consociarer et aliquid non tamen omnino a te separer. Ecce igitur cum illud caput mundi, illa Romana sedes, hæretico morbo laboraret, et charissimi filii nostri domni H. imperatoris Augusti præsentia ad hoc invigilaret, ad hoc instaret, ut hujusmodi ægritudinem propulsaret, explosit tribus illis, quibus idem nomen papatus rapina dederat, inter tot agmina sanctorum, qui aderant, Patrum, dignatione cælestis gratiæ nostram indignissimam mediocritatem, cunctis visibus refragantem, voluit eligi, et altissimi apostolorum principis vice fungi. Et vulsum me tunc a tuo gratissimo latere, dulcissima sponsa, quis dolor apprehenderit, quis mæror confecerit, quo nescio pacto liceat exprimi, cum nobis omnem modum videtur transgredi plus honoris, plus decoris plusque virium matri quam filia, utpote cui omne genu terrestrium flectitur; pro cujus arbitrio cæli janua aperitur et clauditur; adversus quam nec portæ prævalent inferorum: non tamen tantæ dominationis cupido ostio nostræ mentis irrepsit, cordisque cervicem libenter inflexit.

Satis nobis erat activam, bene, contemplativam quoquo modo ducebamus vitam, præsertim cum perfectus amor nec species alterius unquam, nec inducatur opulentia. Testem invocamus aciem divinam, non commentari nos apologiam. Illa enim secretum cordis rimatur, cui nulla nox obtenebratur. Pro te-

ste quoque utimur ipsa conscientia, ubi tua est sollicitudo continua. Interiorem pupillam nunc tanta terrarum spatiositate, nunc tot retundunt opposita, quia amicam meam, sororem meam, sponsam meam, columbam meam, diligentiori cura circumspiciam, et undique munitam faciam. Concessum est nobis divinitus non ex nostris meritis, ut jam diximus, jus illud apostolicum, quod et caelis imperat et terris; unde dignum duximus et accommodum decrevimus ut de profectu nostro tu quoque proficias, et inde tibi amplius consulatur unde ipsa potestas nobis ampliatur. Piæ recordationis dominus H. imperator Augustus te fundavit, te erexit, te et in altum culmen evexit: quo supplice, inexpugnabili muro et propugnaculis apostolici muniminis adversus omnes impias manus prævalentes bene circumvallata es per prædecessores nostro Joannem scilicet XIV papam, et Benedictum. Quod et idem nos facere cupientes ut triplici tuitione circumcincta per virtutem S. Trinitatis nihil unquam paveas læsionis, nihil unquam ab aliquo molestationis, secunda semper et quæta maneat in filiis et filiabus tuis, semper Deo devote serviens, devote obediens, statuimus per hoc nostrum apostolicum privilegium, ut de bonis illis omnibus quæ tibi sponsa charissima virgo castissima, Ecclesia speciosissima Babenberc, summa liberalitas ejusdem orthodoxi imperatoris de summa devotione procedens pio affectu contulit, et nomine tenus illa per concambium convenientissimum, et acceptissimum a Wirzeburgensi et Egistetensi episcopis canonico et rationabili judicio permutavit, vel quorumcunque post eum fidelium religiosa pietas obtulit et oblatura est usque in perpetuum, sive sunt mobilia, sive immobilia, nullus imperator, nullus rex, dux, marchio, vicecomes, et præterea non archiepiscopus, non episcopus, non abbas, nec ulla hominum persona audeat, tentet, præsumat, quidquam vel violentia, vel fraude, vel furto detrahere, minuere, mutilare. Quod si quis diabolico in-

A stinctu pulsatus crudeli temeritate admittere non perhorruerit, et admissum potius emendare neglexerit, hujusmodi hominem quicumque de communionem sacrosancti sanguinis et corporis D. N. J. C. et a participio totius Christianitatis non solum excludimus, sed et propulsamus. Quin et apostolici anathematis acutissima lancea eum transverberamus, ut pro male factis male perditus mortem gemat æternam, associatus in gehenna inferioris inferni dæmonum principi mortis inventori, et Judæ sacrilego et proditori, undique circumcinctum draconibus tartareis in ultionem sævientibus, nec in ultimo tremendi Dei judicio ad vitam resurgat, sed crudelissimum corpus resumens duplici contritione conteratur, infelicissimo et miserrimo vivendi genere mortem quærens et non inveniens. B Qui vero pio intuitu proprias manus ab hujusmodi temeritate subtraxerit, etsi ita res exegerit, adversum omnes iusurgentes, et quidquam auferre conantes ea bona defenderit ad tuum tuorumque opus, sanctissima Babenberc, illa scilicet, ut prædictum est, quæ tibi collata sunt vel de cætero in æternum tibi conferenda sunt; talis ab illo benedicatur qui super cherubim sedet et gloriatur, pro eo quod hoc nostræ auctoritalis privilegium studuit observare illæsum, suoque robore solidatur; quod nimirum consilio et voluntate nec non alacri promptoque animo clarissimi filii nostri jam superius memorati domni H. imperatoris Augusti de nostra apostolica sede tibi transmisimus eidem gratulari. Etenim ut te plantavit conditor tuus ille primus H. Cæsar Augustus. sic est hic secundus vestigia ejus sequens, C ut pari nomine parique dignitate, sic pari devotione te rigavit, tibi incrementum dedit, et adhuc dum usque vixerit Deo miserante et inspirante dabit. In quo te, dulcissima sponsa, optamus in sæcula sæculorum crescere, pollere, vigere, dicentes bene valete.

ANNO DOMINI MXLVII.

OLIVA

AUSONENSIS sive VICENSIS EPISCOPUS

NOTITIA HISTORICA.

(Apud Antonium, *Bibliotheca Hispana vetus*, tom. II, pag. 5.)

Oliva. Olive Cabretæ Bisuldunensis comitis filius, a Rivipullensi monacho ejusque et Cuxanensis monasterii abbate, Ausonensis sive Viceusis ab anno Christi 1017 episcopus. Ejus præclara gesta a cl. Florezio (qui extremus omnium ejus labor fuit) in ordinem redacta vulgavit ab ejus morte cl. Hispaniæ sacræ continuator Fr. Emmanuel Risco tom. XXVIII, a pag. 422. Scripta autem nonnulla exhibet in ejusdem tomi Appen-